

La Mary, l'heroïna d'aquesta ficció, era filla de l'Edward, un home que s'havia casat amb una noia de l'alta societat, l'Eliza, caracteritzada per una mena d'indolència en el tarannà que podríem qualificar de bonhomia negativa: les seves virtuts duïen totes el mateix segell. Era extremament primmirada amb l'aparença de les coses, i les opinions que mantenia —valdria més dir-ne prejudicis— eren de la mena que la majoria trobaven encertades. La van educar com a hereva d'una gran fortuna, i per descomptat va acabar convertida en un mer autòmat: la servitud que li retien els criats constituïa una gran part dels seus divertiments puerils, i no li va passar mai pel cap que hi hagués cap deure associat que ella hagués de complir. Va ser així que el convenciment de la pròpia superioritat li va anar calant l'esperit, i va dedicar els anys de joventut a assolir certes fites superficials, sense trobar-hi gust ni treure'n cap profit. Quan la van presentar en

societat, va ballar amb un oficial amb qui les menys afortunades es delien per casar-se, però, com que el pare aviat en va recomanar un altre d'un estament més alt i més distingit, ella es va sotmetre sense posar-hi pegues a la voluntat paterna i va prometre que estimaria, honoraria i obeiria (un malànima eixelebrat), tal com era el seu deure.

Mentre es van estar a Londres, van portar la mena de vida que s'estilava entre l'alta societat de l'època i amb prou feines si es veien gens. Tampoc es tractaven gaire més quan festejaven amb el goig rural durant més de la meitat de l'any en una campanya regalada on la natura, amb pròdiga generositat, havia deixat bellesa escampada pertot arreu, i això que a l'amo, amb aquella seva mirada inconscient de bèstia bruta, li passava del tot inadvertida i només buscava solaç en el deport. Al matí sortia a caçar i al vespre, després d'engolir un sopar immoderat, normalment s'adormia: aquest repòs tan comprensible li donava marge per digerir l'àpat abundós i, tot seguit, sortia a visitar alguna de les belles llogateres que tenia. I quan comparava la vivor rosada i saludable de les unes amb el rostre de la seva dona, que ni el coloret aconseguia avivar, no cal dir en quin sentit es decantava la voracitat d'un gormand com ell. Aquella dansa d'esperits d'elles, tan mundana, li era infinitament més delitosa que no pas la llangor desnerida i agonitzant de la seva dona, que parlava amb una veu que no era sinó l'ombra d'un

murmuri i que, per acabar d'arrodonir la seva fragilitat, era tan fleuma i de tremp tan escàs que s'havia acabat convertint en un no-res.

¡De faltadetes com ella n'hi ha a cabassos, en el món de les dones!, i tot i això ella tenia en bona consideració la seva pròpia vàlua —certament, pregava llargues hores—, i de vegades llegia les oracions eucarístiques: l'esgarriava pensar en aquell indret terrorífic que vulgarment en deien «infern», en aquell inframon. Ara bé, si la seva ànima havia de ser o no de les que pugen a les altures, això no aspiro a dirimir-ho, com tampoc pretenc determinar la mena de planeta que li havia d'escaure quan abandonés el seu ésser material en aquest món. En tot cas, que això ho resolguin els metafísics, que jo no tinc res a dir a la seva ànima despullada de matèria.

Com que de vegades no tenia més remei que estar-se tota sola, o amb l'única companyia de la cambrera francesa, es feia portar de la metròpolis les últimes publicacions i, quan la criada la pentinava i ella podia apartar la vista del mirall, devorava aquells substituïts deliciosos de la dissipació del cos: les novel·les. Dic «del cos», o de l'esperit animal, perquè en els cercles educats l'esperit racional no serveix de res. La llueur dels llums, la incúria calculada del vestit i els afalacs declamats davant l'altar de la falsa bellesa van tots adreçats inevitablement als sentits.

Quan ja no podia satisfer els capricis de la imaginació d'una manera, en provava una altra. Va llegir àvidament *El matrimoni platònic*, *La història d'Eliza Warwick* i altres relats interessants. No hi havia res de més natural que elaborar i desenvolupar les emocions, ni de més colpidor que explorar el cor humà. ¡Quins afanys tan delicats! ¡I quins escenaris fets realitat amb tan bellíssima versemblança! La imatge trobada en una mata d'esbarzers, la nova planta o arbre de la sensibilitat, que enxampava el pretendent pel gec i li posava davant dels ulls commoguts un retrat. ¡Imatge fatal!, que clavava una espina en un cor fins llavors indiferent i abocava al món un nou tipus de cavaller errant. Però això no era res en comparació de la catàstrofe i la circumstància en què derivava: la vespa carnissera que es posava a la cara de l'amant adormit. ¡Quin accident més esgarriós! Ella plantava un roser, imitant aquelles ànimes sensibles; però, ¡ai, las! no hi havia amant per plorar amb ella, quan el regava amb les llàgrimes que vessava. ¡Ai, las!

Si les lectores em volguessin perdonar la fantasia enjogassada i em donessin crèdit pel geni creatiu, continuaria i els explicaria unes històries que els farien brollar un de vessall de llàgrimes dolces de sentiment per les galtes tan boniques, arrossegant maquillatge i coloret i tot i vinga. És més, ho faria tan interessant que la bella

lectora imploraria a la perruquera que li posés ella els bigudís i no li interrompés la lectura.

A banda d'això, tenia una altra via d'esbargiment: dos gossos preciosos que compartien llit amb ella i que tothora tenia ajaguts a la vora en algun coixí. D'aquests gossos se'n cuidava amb diligència i els dedicava tot de manyagueries tendres i delicades. Aquest amor pels animals no era la mena d'*attendrissement* que fa que una persona trobi gust a vetllar per la subsistència i el benestar d'un ésser viu, sinó que es derivava directament de la vanitat: li permetia dir en francès, amb la veu emmelada com si parlés amb un infant, tot de falagueries precioses d'amor extàtic amb unes inflexions que no devien res a una estimació real i sincera.

Era perfectament casta, d'acord amb l'accepció general de la paraula, és a dir, no feia mai cap *faux pas*; temia el món i era apàtica; ara bé, per rescabalar-se d'aquesta abnegació aparent es llegia totes les novel·les sentimentals, s'atardava en les escenes romàntiques i, si mentre llegia s'hagués parat a pensar, l'esperit li hauria quedat embriagat de tant acompanyar amants fins a pèrgoles solitàries i passejar-se amb ells sota el clar de lluna. No sabia per què el seu marit no parava per casa. Estava gelosa: ¿per què no l'estimava?, ¿per què no s'estava assegut al seu costat estrenyent-li la mà, amb la cara plena de coses inefables? Amables lectores, ja us ho dic jo: cap

dels dos sentia res que no pogués expressar. Amb això no vull dir que sempre associessin una idea a cada paraula, sinó que a dintre seu no hi havia cap d'aquells sentiments que tant costen d'analitzar.